

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

про результати відвідування
Ріпкинського районного суду Чернігівської області
02.12.2024

м. Чернігів, 2024

I. Вступ

Для виконання функцій національного превентивного механізму відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 02.12.2024 групою національного превентивного механізму (далі - НПМ) здійснено відвідування Ріпкинського районного суду Чернігівської області (далі – суд) у складі:

Кебець Інна Андріївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Гавриль Олена Анатоліївна, представник громадської організації.

Місцезнаходження суду: вул. Святомиколаївська, б. 94, селище Ріпки, Чернігівський район, Чернігівська область, 15000.

Керівництво суду:

Кравчук Марія Вікторівна - голова суду;

Уланович Лариса Вікторівна - керівник апарату суду.

Штатна чисельність працівників суду – 22 одиниці, з них суддів – 3, вакантними є посади 1 судді та 4 працівників апарату суду.

Відповідно до статті 22 Закону України «Про судоустрій та статус суддів» Ріпкинський районний суд Чернігівської області є судом першої інстанції і здійснює правосуддя у порядку, встановленому процесуальним законом. Суд розглядає цивільні, кримінальні, адміністративні справи, а також справи про адміністративні правопорушення у випадках та порядку, визначених процесуальним законом.

Суд розміщується в двоповерховій адміністративній будівлі 1978 року побудови. В будівлі облаштовано головний вхід та допоміжний вхід, призначений для конвоювання.

На фасаді будівлі розміщені вивіски із зазначенням повної назви суду та графіком роботи, вся інформація продубльована шрифтом Брайля. Вхід до будівлі облаштовано кнопкою виклику відповідального працівника суду для маломобільних груп населення (фото 1,2).

Охорону та підтримання громадського порядку в суді забезпечують працівники територіального управління Служби судової охорони у Чернігівській області, пункт пропуску знаходиться на першому поверсі біля входу. На пункті пропуску наявна медична аптечка для надання домедичної допомоги.

Інформаційні стенди встановлені у коридорах першого поверху, також там облаштовані місця для роботи відвідувачів з документами та шафи для зберігання речей (фото 3).

Для здійснення правосуддя в суді функціонують дві зали судових засідань, які призначені для розгляду кримінальних справ, кожному з них облаштовано кабіною для обвинувачених (підсудних) та засуджених із металу та спеціального

захисного скла, технічними засобами та програмним забезпеченням для фіксування судового процесу та проведення судових засідань (процесуальних дій) у режимі відеоконференцзв'язку (фото 4,5).

В суді на першому поверсі облаштовано конвойне приміщення, камера для тримання обвинувачених (підсудних) та засуджених і спеціальний санвузол для утримуваних осіб. У камері для утримання обвинувачених, підсудних (засуджених) наявна припливно-витяжна вентиляція.

Скарги від обвинувачених (підсудних) та засуджених осіб на умови тримання та неналежне поводження на адресу суду не надходило. Фактів заподіяння тілесних ушкоджень чи насильницького заподіяння смерті таким особам не встановлено.

Під час відвідування обвинувачувани (підсудні), засуджені у приміщені суду не перебували.

Попереднє відвідування суду групою НПМ не проводилось.

II. Факти, виявлені під час відвідування

Порушення права на захист від катувань, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання (стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 28 Конституції України).

1. Під час відвідування приміщень суду встановлено порушення вимог пункту 6.5.2 Державних будівельних норм України В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди», затверджені наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 17.05.2010 №175 (далі – ДБН В.2.2-26:2010) та пункту 10 Інструкції з організації конвоювання та тримання в судах обвинувачених (підсудних), засуджених за вимогою судів, затвердженої спільним наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Державної судової адміністрації України, Генеральної прокуратури України від 26.05.2015 № 613/785/5/30/29/67/68 (далі – Інструкція з організації конвоювання) де визначено, що кількість камер для обвинувачених (підсудних), засуджених слід передбачати виходячи з розрахунку три камери на кожен зал судових засідань для розгляду кримінальних справ. Беручи до уваги викладене, в зазначеному суді, де розташовано дві зали судових засідань для розгляду кримінальних справ, має бути обладнано шість камер. Натомість в суді в наявності лише одна камера, що може порушувати вимоги роздільного розміщення чоловіків та жінок, дорослих та неповнолітніх, а також ізольованого тримання осіб, котрим заборонено спілкування між собою.

Керівник апарату суду повідомила групу НПМ, що конвойовані особи доставляються до суду безпосередньо перед початком судового засідання.

2. У порушення пункту 20 Мінімальних стандартних правил поводження з в'язнями, пункту 22.5 Європейський пенітенціарних правил обвинувачені

(підсудні), засуджені не мають доступу до чистої питної води. В суді відсутні ємності для питної води та одноразовий посуд.

3. У порушення пункту 15 Інструкції у блоці, де розміщена камера, у коридорах, де проходить маршрут конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених від камери до залів судових засідань, відсутня система відеонагляду.

Порушення права на життя (стаття 2 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, стаття 27 Конституції України).

4. У порушення пункту 5.11 ДБН В.2.2-26:2010 та пункту 14 Інструкції не обладнано бокс для заїзду спеціального автотранспорту варту та посадки (висадки) обвинувачених (підсудних), засуджених або огорожену стоянку для спеціального автотранспорту варту біля зовнішнього спеціального входу.

Посадка (висадка) обвинувачених (підсудних), засуджених проводиться зі зворотної сторони будівлі суду (фото 6,7).

5. У порушення пункту 7.1.9 ДБН В.2.2-26:2010 та пункту 13 Інструкції у приміщенні суду не забезпечено ізольований маршрут конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених від спеціального автомобіля до зали судових засідань (фото 8,9).

Порушення права на доступність для осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення (статті 9, 13 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю, стаття 26 Конституції України).

6. Відповідно до вимог Державних будівельних норм України В.2.2-40:2018 «Будинки і споруди. Інклюзивність будівель і споруд для маломобільних груп населення», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України 30.11.2018 № 327 (далі – ДБН В.2.2-40:2018), доступність для маломобільних груп населення повинна забезпечуватися фізичною можливістю і зручністю потрапляння та пересування об'єктом.

Так, у порушення вимог пунктів 5.3, 6.1.8 та 6.3 ДБН В.2.2-40:2018 приміщення суду не обладнано пандусами, вертикальним підйомником або ліфтом, у зв'язку з чим маломобільні групи населення, без сторонньої допомоги, не можуть вільно пересуватись приміщеннями суду.

Крім того, конструкція, що заміняє пандус перед входом в адміністративну будівлю суду, також не відповідає вимогам, встановленим цими нормами.

7. У порушення пункту 11.5 ДБН 2.2-40:2018 в суді відсутнє санітарно-гігієнічне приміщення, облаштоване для потреб маломобільних груп населення.

Порушення права на професійну правничу допомогу (стаття 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 59 Конституції України)

8. У порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, пункту 23.4 Європейських пенітенціарних правил, статті 59 Конституції України, пункту 6.5.2 ДБН В.2.2- 26:2010 у приміщенні

суду не обладнано кімнату для роботи адвоката з підсудними (засудженими), що унеможливує реалізацію їх права на захист.

Окрім цього, зазначене порушення може стати причиною чергових звернень до Європейського суду з прав людини і виплатою Україною значних сум коштів в якості компенсації.

У справі «Фірстов проти Росії» (скарга № 67312/12) Європейський суд з прав людини констатував, що хоч підсудний і міг спілкуватися зі своїм захисником через загородження у залі суду, у тому числі під час перерв, які оголошувалися для цієї мети суддею за клопотанням заявника, не було доведено, що такі консультації носять конфіденційний характер у зв'язку з присутністю конвою у межах досяжності слуху. Таким чином, ЄСПЛ засвідчив порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Отже, проведення зустрічі адвоката із утримуваними особами у приватному порядку є необхідним для їх захисту від неналежного поводження.

Інші порушення.

9. У порушення пункту 6.5.2 ДБН В.2.2-26:2010 у приміщенні камери для утримання обвинувачених (підсудних), засуджених лава не скріплена щільно з підлогою та стінами; оглядове віконце на дверях кімнати обладнано не за встановленим розміром (діаметр більше 0,1 м); відсутні пристрої, що за потреби обмежують відчинення дверей та звужують прохід для особливо небезпечних осіб, що знаходяться під охороною (фото 10,11).

10. У порушення пункту 6.5.3 ДБН В.2.2-26:2010 та пункту 12 Інструкції у приміщенні варті відсутня металева шафа, що замикається на замок, для зберігання навісних замків, ключів від камер, спеціальних засобів та службових документів (фото 11).

III. Рекомендації

Територіальному управлінню Державної судової адміністрації України у Чернігівській області у межах компетенції:

вжити заходів щодо запобігання порушенням, що призводять або можуть призводити до порушень прав людини.

Ріпкинському районному суду Чернігівської області у межах компетенції:

1. Забезпечити кількість камер для підсудних (засуджених) не менш ніж 4 м² виходячи з розрахунку три камери на кожен зал судових засідань для розгляду кримінальних справ.

2. Створити для маломобільних груп населення відповідні умови доступу до приміщень суду.

3. Забезпечити обладнання боксу для заїзду спеціального автотранспорту варті та посадки (висадки) обвинувачених (підсудних), засуджених або

огороженої стоянки для спеціального автотранспорту варти біля зовнішнього спеціального входу.

4. Забезпечити ізолюваний маршрут конвоювання обвинувачених (підсудних) та засуджених від камери та зали судових засідань для розгляду кримінальних справ та обладнати такий маршрут системою відеонагляду.

5. Забезпечити обвинуваченим (підсудним) та засудженим постійний доступ до чистої питної води.

6. Облаштувати камеру для утримання обвинувачених (підсудних), засуджених, зокрема, забезпечити належним чином скріплення лави з підлогою та стінами, обладнання оглядового віконця встановленого розміру на дверях, встановлення пристроїв, що за потреби обмежують відчинення дверей та звужують прохід для особливо небезпечних осіб, що знаходяться під охороною.

7. Облаштувати приміщення варти металевою шафою, що замикається на замок, для зберігання навісних замків, ключів від камер, спеціальних засобів та службових документів.

8. Облаштувати в суді кімнату для роботи адвоката з обвинуваченими (підсудними) та засудженими.

До звіту додаються: фотофіксація на 2 арк.

**Керівник групи НПМ
Головний спеціаліст Відділу сприяння
роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України
з прав людини**

Інна КЕБЕЦЬ

Фото 1

Фото 2

Фото 3

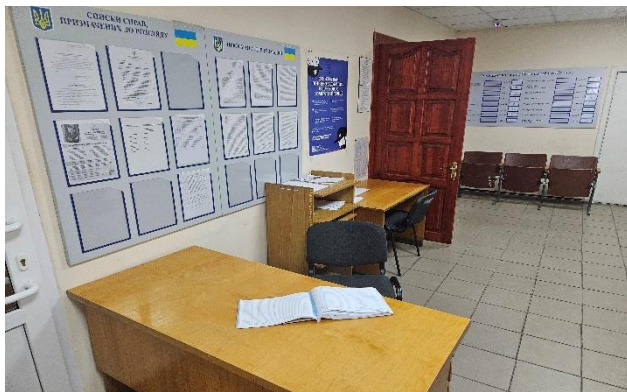

Фото 4

Фото 5

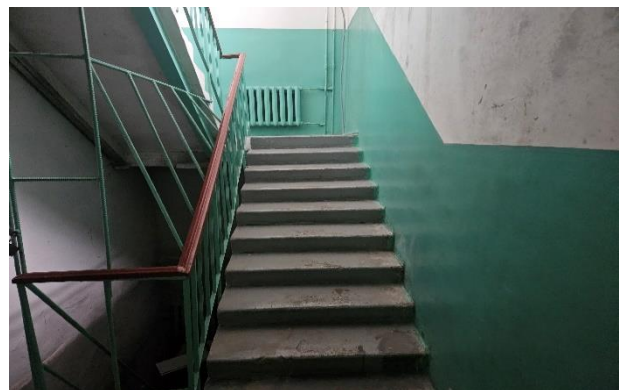
Фото 6

Фото 7

Фото 8

Φοτο 9

Φοτο 10

Φοτο 11

